

СЪЮЗ НА СЪДИИТЕ В БЪЛГАРИЯ

Член на Международната асоциация на съдиите (МАС)

Член на Европейската асоциация на съдиите (ЕАС)

Член на Европейски магистрати за демокрация и свободи (МЕДЕЛ)

София 1000, ул. Пиротска 7, ет.5, тел 0879686841

e.mail: office@judgesbg.org

Съюзът на съдиите в България приветства новината за преустановяването на протеста на адвокатските съвети от началото на следващата седмица, поради поетия ангажимент от страна на министъра на правосъдието за удовлетворяване на техните искания.

Считаме, че така постигнатото съгласие между ръководствата на Министерството на правосъдието и на адвокатските колегии е първата стъпка за осъществяване на **съществена реформа на правната помощ** и необходимото увеличаване на бюджета, обезпечаващ нейното предоставяне, както и на възнагражденията по Наредбата за заплащане на правната помощ. Освен към преодоляване на проблема с ниското заплащане на адвокатския труд в системата на правната помощ, такава реформа следва да е насочена и към формирането на държавна политика за подобряване достъпа до съд.

Целта на Закон за правната помощ (ЗПП) е да гарантира равен достъп до правосъдие на лицата с ниски доходи или в уязвимо положение, чрез осигуряване и предоставяне на **ефективна правна помощ**, която се осъществява от адвокати и се финансира от държавата, като в правомощията на министъра на правосъдието е да разработва, координира и провежда държавната политика в областта на правната помощ, т.е. ангажиментът за осигуряване на правна помощ и разглеждане на делата в разумен срок е на българската държава.

Във всеки един от етапите на развитие на един правен спор, гражданите имат нужда от професионално съдействие от адвокат, за да се гарантира защита на техните права, като се обхващат граждански, наказателни и административни дела. Всъщност, правната помощ е един от способите за подсигуряване на правото на защита, без което е невъзможен справедливият съдебен процес, императивен принцип, заложен в разпоредбата на чл. 56 от Конституцията и чл. 6 от ЕКПЧ.

Ефективната организация на предоставянето на правната помощ изисква ясна регламентация на цялостния процес, който започва с избора на мотивиран и компетентен адвокат за съответното дело до заплащането на достойно и справедливо възнаграждения за компетентно предоставената адвокатска помощ, като се отчита спецификата на всеки случай. Равните условия за участие в системата, компетентност на адвокатите и справедливите възнаграждения са основен фактор за ефективно и качествено правосъдие и е необходима **гаранция за правилното функциониране на правовата държава**.

Намираме за абсолютно необходимо увеличаването на бюджета за обезпечаването на предоставяната правна помощ, предвид изследването на Института за пазарна икономика, от което е видно, че разходите за правна помощ в България през 2024 г. са около 3,87 милиона евро, което представлява **приблизително 0,59 евро на човек годишно при население от около 6,6 милиона души**. Това е значително под средното за ЕС (средният разход на глава от населението от страните от Съвета на Европа е **10 евро**) и поставя страната сред държавите с най-ниски разходи за правна помощ. Ниското финансиране е фактор, който ограничава достъпа до правосъдие за уязвимите групи¹.

Това състояние на трайно недофинансиране продължи твърде дълго време, което беше показателно за държавната политика в тази сфера, но за съжаление и за погрешната представа на обществото за ценността на правната услуга.

В тази връзка съществено е да се посочи, че **големият въпрос за достойното възнаграждение и предвидимата пазарна стойността на адвокатския труд** следва да бъде поставен и решен именно в посочения по-горе широк контекст, отчитайки правните, икономическите и психологически аспекти на проблема и възможните негативни резултати от неговото подценяване или частично решаване.

Следва да се посочи, че цялостното разрешаването на тези въпроси изисква провеждането на добросъвестна дискусия с участието на представители на цялата правна общност и на представителите на обществото при пълен и обективен анализ на текущото състояние на правна рамка и икономическата ситуация², тъй като това е от **фундаментално значение за адекватното функциониране на правната и икономическата система** на Република България, като страна член на Европейския съюз.

Гр. София,

Управителен съвет на

20.06.2025 г.

Съюза на съдиите в България

¹ Виж изследването на Института за пазарна икономика за средните на тема: **Разходи за правна помощ в Европейския съюз и България**, достъпно на <https://ime.bg/articles/razhodi-za-pravna-pomosht-v-evropejskiya-syuz-i-bylgariya/>

² Виж изследването на Института за пазарна икономика на тема: **Как държавата третира правните професии?**, достъпен на <https://ime.bg/articles/kak-dyrzhavata-tretira-pravnite-profesii/>